

TREBALL FI DE MÀSTER

Màster Universitari Innovació Pedagògica i Lideratge Educatiu

Curs 2015-2016

Les TIC com a estratègia metodològica en l'aprenentatge artístic

Incorporació de les TIC a l'Ateneu de les Arts de Viladecans

Realitzat per Alba Rubio Zafra

Tutoritzat / Dirigit per Elena Ojando Pons

Data 20 de juny de 2016

Facultat de Psicologia, Ciències de l'Educació i de l'Esport

c. Císter, 34
08022 Barcelona

www.blanquerna.edu

RESUM

Actualment les tecnologies en l'educació artística tenen un impacte positiu, des de l'alfabetització digital a que els nous espais digitals, o les pròpies editorials, estiguin desenvolupant propostes a la Xarxa per usar-les en la formació acadèmica artística.

Es presenta un projecte basat en la utilització de les tecnologies a l'Ateneu de les Arts, un centre d'ensenyament artístic. L'objectiu principal d'aquest treball es el disseny d'una proposta d'activitats i recursos tecnològics per al centre.

El present projecte mostra la variabilitat en la utilització de les TIC sense aprofitar el potencial dels professors i alumnes a les diferents disciplines artístiques del centre, els beneficis de la utilització de la tecnologia i propostes d'activitats artístiques amb TIC.

L'Ateneu de les Arts de Viladecans té interès per la utilització de les TIC però necessita planificar les línies generals d'actuació de les tecnologies en el centre.

Paraules Clau: Tecnologies de la Informació i Comunicació (TIC), tecnologies, recursos tecnològics, activitats tecnològiques, formació artística, ensenyament artístic.

ABSTRACT

Nowadays, technology in art education has a positive impact, from digital literacy to novel Network proposals, developed by new digital spaces and publishing houses, in order to use in academic art.

It is presented a project based on the use of technology at Ateneu de les Arts de Viladecans, an art education center. The main goal of this work is to design a range of activities and technological resources for the center.

This work shows variability in the utilization of IT and untapped potential of both teachers and students in different artistic disciples, benefits of using technology, and proposals of artistic activities and resources which integrate IT.

The Ateneu de les Arts de Viladecans has interest in the use of IT, but needs to plan general lines of actuation in order to successfully implement it.

Keywords: Information Technology (IT), technology, technological resources, technological actions, art education, art teaching, art learning

1. INTRODUCCIÓ

“ The illiterate of the 21st century will not be those who cannot read and write, but those who cannot learn, unlearn, and relearn”

Albin Toffler

El segle XXI, es considera la era de la revolució tecnològica, en el qual la tecnologia irromp en la nostra societat amb un nou concepte d'alfabetització, els entorns socials han de donar resposta a les necessitats que imperen en aquesta i per tant es necessita fer adaptacions perquè la tecnologia formi part d'aquest procés de canvi de l'aprenentatge.

Prenc com a exemple l'Ateneu de les Arts de Viladecans, un centre d'ensenyament artístic el qual comença a ser conscient de la necessitat d'incloure en el seu món uns recursos tecnològics que anys enrere era impensable que poguessin tenir cap tipus de relació però que actualment poden anar de la mà. Fins i tot, per poder realitzar una evolució en l'aprenentatge seria important fusionar l'educació artística i la tecnologia.

Entre els factors que afavoreixen aquesta innovació en el món artístic, destaquem la cultura tecnològica i la predisposició a fer canvis, la connexió amb les necessitats dels usuaris, l'existència de persones o grups emprenedors i la facilitat d'intercanvi i contrast.

La meua gran motivació per realitzar aquest treball d'investigació és creure que l'ús de les tecnologies ens poden ajudar a millorar la manera d'aprendre. Crec que és important incloure-les de manera intrínseca en aquest procés ja que així ens permet adaptar-nos d'una manera més senzilla, per les seves característiques, a la societat en la qual vivim. Els recursos tecnològics estan al nostre abast i els hem d'aprofitar per pujar al tren de l'ensenyament tecnològic i digital.

El que es pretén donar a conèixer és que a partir de diferents propostes d'activitats amb recursos tecnològics podem descobrir quina importància tenen, fer ús d'aquests i quins beneficis ens aporta l'ús de les TIC a l'aprenentatge artístic. Per això s'observarà un centre, abans esmentat, d'ensenyament artístic, amb el nom d'Ateneu de les Arts de Viladecans, on identificaré i analitzaré quin ús fan de la tecnologia i com ho apliquen a les diferents disciplines que imparteixen.

2. MARC TEÒRIC

Eisner (2004) presenta la seva concepció de l'Educació Artística en funció de cinc principis:

El primer principi és aquell que tenen les arts de distintiu, posseeix un valor intrínsec. Les arts plàstiques fan visibles aspectes del món que altres formes de visió no poden revelar.

El segon principi es basa en què els programes d'educació artística haurien d'intentar fomentar el desenvolupament de la intel·ligència artística. No hi ha cap raó teòrica de pes per assignar en exclusiva l'exercici de la intel·ligència als que fan servir bé el llenguatge o els números o destaquen en les tasques escolars tradicionals. La intel·ligència humana adopta moltes formes i cadascuna d'elles serveix a fins socials i culturals importants.

El tercer principi es basa en que l'educació artística hauria d'ajudar als estudiants a aprendre a crear i a experimentar les característiques estètiques de les imatges i a comprendre la seva relació amb la cultura de la qual formen part.

El quart principi explica que l'educació artística hauria d'ajudar els estudiants a ser conscients de la seva pròpia individualitat. En moltes matèries, com l'ortografia o l'aritmètica és necessària la uniformitat de resultats. No obstant això, les arts segueixen una línia diferent. En la majoria d'elles busquem diversitat de resultats, busquem maneres de personalitzar la visió i el significat.

I el cinquè principi ens diu que els programes d'educació artística haurien de procurar que els estudiants tinguin formes estètiques d'experiència a la vida quotidiana.

2.1 L'educació artística en l'actualitat

En els darrers temps, l'educació artística en tots els nivells ha sofert diverses modificacions degut a dos aspectes: l'evolució i profunditat de l'art i els canvis d'enfocaments educatius respecte a la política curricular.

En les institucions educatives, les activitats relacionades amb la cultura i les arts visuals segueixen sent activitats desvinculades del pensament, de l'intel·lectual, dels reptes, del plaer, on sembla que només s'exerciten les mans posant en funcionament una sèrie de tècniques més aviat poc utilitzades pels creadors visuals del segle XXI.

Fent una crítica de la LOMCE (Llei Orgànica per a la Millora de la Qualitat Educativa, publicada al Butlletí Oficial de l'Estat el 9 de desembre de 2013), resulta impressionant que en l'època de hiperdesenvolupament del llenguatge visual, aquesta nova llei que va a regir l'educació a Espanya, l'àrea de l'educació visual i plàstica hagi estat reduïda fins pràcticament desaparèixer del mapa. D'altra banda, és increïble que en educació infantil i els primers anys de primària, una franja en què els estudiants fan més ús de la informació visual, no hagi especialistes en educació artística.

Un dels principals objectius de la LOMCE (2013), citat textualment, seria: "Racionalització de l'oferta educativa, reforçant en totes les etapes l'aprenentatge de matèries instrumentals". Si ho interpretem, podem veure que amb l'augment de la ràtio i l'eliminació de desdoblaments, precisament en aquestes matèries instrumentals (Llengua i Matemàtiques), en realitat el que es pretén és d'una banda, eliminar les assignatures més creatives (música, arts plàstiques) i de l'altra, enfocar l'estudi a la superació de proves externes que només valoren aquestes matèries, com l'informe PISA. Però no oblidem que preparar una prova, no és el mateix que aprendre

La LOMCE es centra en les àrees instrumentals, redueix matèries, marca mínims ... Tot això són estratègies que condueixen a tancar més el currículum al voltant de les demandes dels mercats, orientats a la selecció dels millors i l'obtenció de mà d'obra flexible, barata i fàcilment manipulable, sense formació, ni criteri. La formació de quadres intermedis i directius queda per al que pugui pagar-ho (Universitats i màsters). L'adquisició de sabers rellevants no té relació directa només amb el temps emprat sinó sobretot, amb la forma en què els coneixements es presenten i s'estudien, és a dir, amb la metodologia de treball, tema que ni s'esmenta en tot l'avantprojecte. Considerar els ensenyaments musicals, plàstics i visuals com de segona categoria, és una aberració, sobretot si tenim en compte que la creativitat és bàsica per formar emprenedors. (Llorente, 2013).

Cal dir, però, que existeixen diferents corrents i models d'ensenyament artístic que s'han constituït hegemòniques al llarg del temps.

La corrent tradicional que destaca perquè l'art s'associa a la genialitat, al talent, a l'originalitat però alhora de transmetre ho en el procés d'ensenyament -aprenentatge, aquest, es focalitza en la transmissió de pautes per a la reproducció dels models estètics-culturals clàssics europeus, on només importa la producció e imitació d'un model únic i universal.

L'espontaneïsta, que va sorgir amb el escolanivisme (Argentina i Brasil) a principis del segle XX, proposa un ensenyament basat en els principis d'activitat, llibertat i espontaneïtat. Es desdibuixa l'objecte d'ensenyament. No hi ha mediació de coneixement i no està en joc el procés d'assolir aquest. El mestre actua com a facilitador i orientador del procés que es denomina autoexpressió (característiques pròpies i genuïnes de l'individu que el fan original en la seva manera d'expressió), no imposant conceptes des de la lògica de l'adult, ja que qualsevol intervenció didàctica afecta a la capacitat creadora i espontània del infant. Els continguts es plantegen en relació a la exploració, experimentació, improvisació, anclats en les experiències i vivències dels infants, atorgant escàs valor als conceptes.

I la corrent tecnicista (Robin 2011), que es centra en el desenvolupament de la percepció, l'alfabetització visual i les habilitats de representació. El docent és tècnic i director, ell crea les condicions d'aprenentatge amb total precisió i previsió de les respostes.

2.2 Les tecnologies i l'educació artística

El camp de l'educació artística també està experimentant el flux de l'Era de les Noves Tecnologies de la Informació i Comunicació.

L'art mai s'ha mantingut aliè a les innovacions tecnològiques, sinó que per contra experimenta amb elles. Les noves tecnologies han passat a formar part dels mecanismes de creació en l'àmbit artístic professional, en les produccions, exhibicions, promoció o consum (els artistes les integren, cada vegada més, en alguns dels seus processos de creació, o bé les fan servir com a sistema de creació, és a dir, com "l'lenç" sobre el qual dissenyen, o com a mitjà per exposar, comunicar o publicitar la seva obra en galeries digitals o museus virtuals). Capasso i Jean Jean (2013)

De forma paral·lela, és lògic pensar que les noves tecnologies també estan connectades amb l'educació artística. Les pràctiques artístiques en àmbits educatius s'adapten a aquest nou context emergent de les noves tecnologies i sorgeix una forta relació entre els dos camps on hi ha la possibilitat, igual que en àmbit professional, de compartir dins i fora de l'escola el que allà està passant en el context artístic. L'educació artística com presonera de les tecnologies la capacitat per a la creació de projectes col·laboratius, interactius, virtuals, etcètera ... i la Xarxa, esdevé un mitjà idoni per a divulgar la disciplina artística a nivell educatiu. D'aquesta manera, les arts plàstiques són

concebudes com a llenguatges generadors de missatges per transmetre cultura, ja que l'obra sempre porta implícit el marc cultural i social on va ser creada. Sergio

L'accés als recursos encara és lluny de ser universal i depèn dels països, de les instal·lacions tecnològiques dels centres educatius, de la seva integració en el sistema d'ensenyament o del seu ús per part dels professors.

Les noves tecnologies amplien la capacitat creadora dels alumnes. En aquest nou escenari d'actuació, l'alumne arriba a anar més enllà de la seva capacitat creadora, ja que la Xarxa impulsa a trobar noves propostes, a trobar solucions noves a problemes, resoldre'ls de forma creativa i a compartir i intercanviar coneixements. Capasso y Jean Jean (2013)

El context actual de producció i de circulació artística inclou tot tipus de suports i medis. Aquesta concepció avarca diferents disciplines i llenguatges artístics, com són la música el teatre, la dansa , els llenguatges multimèdia o audiovisuals, les arts plàstiques,.. Les tecnologies de la informació i la comunicació, a la vegada, modifiquen les formes de concebre i produir imatges, potenciant diverses habilitats, com la facilitat de realitzar diferents tasques alhora, l'apropiació d'estímuls visuals a gran velocitat i de llenguatges que s'expressen a través de diversos suports. Cal tenir present la dimensió espai-temporal de les produccions i el discurs. És propi de l'art, la diversitat i la divergència, distanciant-se de les veritats universals. (Ramos, 2015)

2.3 Les TIC com a eina de l'ensenyament

Les noves tecnologies evolucionen a un ritme més vertiginós que l'educació, però creant ponts d'unió entre els dos camps són un impulsor innovador en l'ensenyament artístic, amb les noves eines que ofereixen, i suposen nous escenaris educatius tant per al model de "ensenyament - aprenentatge ", l'avaluació de treballs, com en les relacions entre els professors, el professor amb els alumnes o entre els alumnes, molts d'ells nadius digitals. . Però perquè aquest nou model educatiu sigui determinant i efectiu, és important fixar el sentit de les TIC i el seu model pedagògic per a millorar la qualitat i equitat educativa en les pràctiques artístiques.

Com sostenen Zega de Krutli i Moreno (2007), les TIC en l'educació , així com la complementació d'espais virtuals, apunten a la resolució de tres qüestions focals del segle XXI: el treball en xarxes en el món globalitzat, l'educació permanent i l'ús de TIC per a l'estudi. Per a això cal articular tres elements claus: el pedagògic, el comunicatiu i

el tecnològic. És a dir, es fa necessari establir propostes que impliquin oferir oportunitats d'interacció i desenvolupament transversal entre les comunitats de docents i d'estudiants per conformar xarxes d'equips que treballin col·laborativament a través de l'ús de les TIC. A la mateixa vegada, hem de comprendre que, com sosté Castells (2007), hi ha tres característiques fonamentals de la societat actual: és informacional, és global i funciona en xarxa. Aquest sociòleg es refereix a una societat de coneixement. Es tracta d'una societat en què les condicions i les maneres de generar, processar i aplicar la informació i el coneixement han estat substancialment alterats per la revolució tecnològica. Ara bé, a partir d'aquest context, l'ús pedagògic de les TIC comporta per tant, una gran responsabilitat. Les TIC han de considerar-se, des del punt de vista didàctic, mitjans i recursos, és a dir, eines, material instrumental al servei dels processos d'ensenyament i aprenentatge. En conseqüència, com a docents, hem de buscar un model didàctic-pedagògic capaç d'integrar les potencialitats tecnològiques de les eines per tal de millorar el procés d'ensenyament i aprenentatge. Això vol dir que la utilització de les TIC per si soles no millora aquest procés llevat que hagin estat incloses o seleccionades adequadament en resposta als requeriments particulars d'aquest procés. Reprement a (Castells 2007), les noves tecnologies de la informació no són només eines d'aplicar, sinó processos per desenvolupar.

Ara bé, podríem preguntar-nos què passa amb els usuaris de les TIC, particularment amb els nostres alumnes, de quina forma s'acosten a elles? Com manegen el flux d'informació constant que per elles circula? Com ajudar-los i orientar-los per realitzar un bon ús d'elles (ja sigui pedagògicament o bé en un ús totalment lliure, d'entreteniment)? En aquest sentit, és molt interessant l'ús de la categoria d'usuari crític que utilitzen Burbules i Callister (2001) per aplicar-lo a l'ensenyament, la qual cosa ens podria ajudar a trobar algunes de les respostes. En primer lloc, el Internet, en totes les seves variants, atrau en l'actualitat a grans quantitats d'usuaris a tot el món. Això planteja, d'una banda, oportunitats significatives i valuoses; però, de l'altra, també implica nous problemes i qüestions. Allò que sembla oferir aquesta eina amb relació a la lliure circulació massiva d'informació, pot també ser un problema a l'hora de treballar i seleccionar quin informació és fiable i quina no. Es torna difícil, davant de tanta informació, poder formar un judici crític de selecció. En el marc de la inclusió de les noves tecnologies en l'ensenyament, considerem de vital importància la capacitat del docent per guiar els estudiants en els usos d'aquestes eines. Creiem que, fonamentalment, un dels majors problemes als quals s'enfronten els estudiants (i també

els docents) és precisament la qüestió de com utilitzar i seleccionar dins de la massiva informació que proveeix internet la més fiable.

La introducció de la tecnologia educativa i l'aplicació dels nous mitjans de comunicació en la pràctica docent és fonamental i respon a l'extraordinari desenvolupament que en els últims anys s'ha produït en aquest camp. Aquestes noves tecnologies formen part d' avui dia, de l'entorn de socialització dels nois i adolescents, de manera que l'escola no hauria d'estar exempta de la seva incorporació en el pla d'estudis. En aquest sentit, l'ús d'Internet i les "noves tecnologies" de la informació i comunicació i la digitalització creixent de la informació generen noves expectatives educatives). Per la seva banda, el professor pot fer ús de les noves eines per millorar l'eficàcia de la seva actuació, tant a l'aula com en el seu treball de recerca. Entre els beneficis de l'ús d'aquestes eines, es destaquen l'estimulació dels alumnes perquè llegeixin més sobre els temes tractats a l'aula, el potenciar les activitats col·laboratives i el estimular els estudiants a compartir informació entre ells mateixos. (Barberà, 2004)

Finalment, en el cas particular de l'ensenyament artístic i tenint en compte tot el desenvolupat anteriorment amb relació a l'estudi de la cultura visual, en particular de la contemporaneïtat, la inclusió de les TIC com a recurs didàctic és de vital importància.

L'ús pedagògic de les noves tecnologies de la comunicació per a l'estudi de la cultura visual aporta decididament al procés cognitiu dels alumnes, (Ramos 2015) Ja que, si entenem, d'una banda, a la cultura visual com la tendència moderna a plasmar en imatges tot el que ens envolta; i, de l'altra, que són els nous mitjans i les noves tecnologies per on aquestes circulen massivament, i especialment en l'experiència quotidiana de els joves, no hi ha millor manera, doncs, d'incloure a les TIC concretament en el procés d'ensenyament i aprenentatge. És així que des de i a través d'elles els alumnes aconseguiran un acostament a l'estudi de la cultura visual per a la comprensió, interpretació i valoració de les produccions artístiques i manifestacions simbòliques contemporànies. (Ramos, 2015)

2.4 Descripció de l'Ateneu de les Arts de Viladecans

2.4.1 Història de l'Ateneu de les Arts de Viladecans

El projecte de l'Ateneu de les Arts comença al 2009 i és inaugurat al 2014, és la nova aposta cultural de Viladecans i s'emmarca en el Pla de millora integral dels barris de

ponent, Pla Ponent 21, definit com una oportunitat per densificar el teixit social de la ciutat amb elements de qualitat que treballin e impulsin la generació d'habilitats ciutadanes a partir de la creació artística, contribuint al creixement en les franges més baixes del ecosistema cultural de la ciutat.

El projecte de l'Ateneu de les Arts es va a dur a terme amb la col·laboració del Departament de Política Territorial i Obres Públiques (PTOP) i l'Ajuntament de Viladecans, per desenvolupar un pla de transformació, reforma i millora integral dels barris de Ponent.

Actualment l'Ateneu de les Arts compta amb 90 hores de formació setmanal, amb 18 professors i 5 persones en l'equip directiu i consergeria.

2.4.2 Missió de l'Ateneu

La missió que té l'Ateneu de les Arts és la de fomentar l'expressivitat i la creativitat artística de la ciutadania a la través de la pràctica de les diverses disciplines artístiques, a la vegada que garanteix l'accés a la cultura, amb la finalitat de construir una ciutat més forta i cohesionada.

És un espai destinat a la formació artística multidisciplinar. Un espai públic recuperat, en una antiga escola pública de 1974 reconvertida en un espai cultural artístic on fer efectius els drets culturals, desenvolupar la pràctica artística i facilitar la pràctica creativa des de la formació intergeneracional e inclusiva. També destaca un espai al servei de la creativitat de les persones.

Destaca per ser un equipament cultural públic per a la formació continuada i gestió de projectes artístics. De la trobada entre diferents disciplines sorgeixen nous continguts creatius.

Les parets de l'Ateneu mostren una exposició permanent dels drets culturals dels últims 40 anys des de 5 plans; internacional (UNESCO), comunitari europeu, estatal, autonòmic, i el dret cultural local

Uns petits exemples d'allò que podem trobar a les parets de l'Ateneu de les Arts són les següents referències.

- *Al 1978 la CE consagra el dret d'accés a la cultura on les institucions públiques no poden limitar-se a se només observadores.*
- *En 1980 la UNESCO recomana atendre l'art com a par integrant de la vida animant als governs a crear un ambient propici per a la llibertat de l'expressió*

artística i les condicions materials que facilitin la manifestació del talent creador.

- *en 1996 la UNESCO relaciona la cultura amb el desenvolupament i l'educació amb dos publicacions que adverteixen la correlació entre diversitat i creativitat manifestant el caràcter de l'Educació com a "tresor" de la convivència del segle XXI*

Les publicacions d'aquests plans anuncien la necessitat d'avançar en contextos educatius i les seves metodologies tenint en compte, segons totes les formes educatives reglades i no reglades, la importància de la formació en els seus múltiples aspectes.

El segle XXI anuncia una revolució cultural, on l'educació ressorgirà com una necessitat i tresor. L'educació com a patrimoni és clau per al desenvolupament sostenible per a les societats amb futur. Un futur ple de connectivitat. La tecnologia ens planteja reptes i ens apropa els uns als altres.

L'Ateneu defensa certs aspectes en relació a les noves tecnologies i la connectivitat al segle XXI. En els darrers temps s'aboquen esforços a tot allò que fa referència a la connectivitat tecnològica, però en debat s'exposa l'excessiva sublimació de tots els assumptes referents a les TIC deixant de banda tot allò que implica una comunicació interpersonal.

2.4.3 La revolució digital a l'Ateneu de les Arts de Viladecans

La revolució digital ha arribat per instal·lar-se entre nosaltres com una peça base de les societats però cal estar atents perquè no es debiliti els entorns de comunicació presencial. (sergio)

No és el mateix connectar-se que comunicar-se.

És necessari tenir en compte les noves necessitats, els nous espais han de contemplar i estar preparats per fer, per desenvolupar les competències creatives i facilitar el desplegament de la llibertat creativa i la comunicació social i cultural.

El públic ha deixat de conformar-se amb ser merament espectador i especula amb la possibilitat de convertir-se en agent. Tal situació obliga a repensar l'ús dels equipaments culturals, sobretot pel que referent a l'àmbit públic. Per confeccionar estratègies, continguts i espais, que facilitin el pas del clàssic espectador passiu, al nou escenari de reclamació de participació activa, sobretot des de l'àmbit cultural i de l'educació artística.

Per a fomentar la creativitat cal espai per configurar la informació i així fomentar entendre la cultura i l'educació com una experiència personal.

A Internet s'ofereixen continguts a la carta. Així els equipaments farien bé en ajustar-se a aquestes demandes, pivotant entre els conceptes de presencialitat i creativitat, com a mínim fins que l' "Internet de les coses"¹ no ens ofereixin veritables espais de relació.

3. OBJECTIUS I HIPÒTESIS

L'objectiu general és: Dissenyar una proposta d'activitats i recursos tecnològics per promoure l'ús de les TIC a les diferents activitats artístiques a l'Ateneu de les Arts de Viladecans.

I per aconseguir aquest objectiu es plantegen tres específics:

- Conèixer i analitzar l'ús de les TIC en les diferents activitats artístiques que es fa en l'Ateneu de les Arts de Viladecans
- Identificar els beneficis de l'ús de les TIC en les diferents activitats artístiques segons els formadors, experts i equip directiu de l'Ateneu de les Arts de Viladecans
- Identificar propostes d'utilització de les TIC en les diferents activitats artístiques segons els formadors, experts i equip directiu de l'Ateneu de les Arts de Viladecans.

4. DISSENY

¹ El concepte de l'Internet de les coses (Internet of things, Iot) té. *Cap prognostic actual arriba a representar l'impacte que tundra en les nostres vides quotidianes.* Michael Rubenstein de la University of Miami, veu més enllà d'aquest relat en apariència neutral.

Així, l'Ateneu de les Arts intenta presentar un tipus d'equipament cultural, en funcionament en l'actualitat, que pretén desplegar una sèrie d'estratègies per satisfer drets culturals que tenen relació amb l'educació, la participació social, la convivència i el desenvolupament. Així, configura una estratègia emmarcada com a projecte de ciutat, que té en la cultura i l'educació artística un dels seus motors fonamentals.

Aquest treball es basa en una metodologia transversal ja que analitzem una temàtica en un temps determinat, en aquest cas, la utilització de les TIC en un centre d'ensenyament artístic. Les categories d'anàlisi són l'ús de les TIC, els seus beneficis d'utilització i les propostes d'ús que es realitza a l'Ateneu de les Arts de Viladecans a partir de dades quantitatives i qualitatives. Per fer això hem utilitzat uns instruments dels qual parlarem a continuació. Aquests instruments han siguts contestats per una mostra determinada, seguint un procediment. Al llarg d'aquest procés hem pogut trobar certes limitacions que ens han dificultat l'anàlisi d'aquest treball de recerca però hem pogut extreure uns resultats que analitzarem més endavant.

4.1 Participants

En aquest projecte hem comptat amb la participació d' alumnes, professors i equip directiu del centre. També amb la col·laboració del doctor Miquel Àngel Prats, director dels estudis d'Educació Infantil i professor titular de tecnologia educativa, de la Universitat Ramon Llull, Blanquerna, com a expert en TIC.

La mostra dels participants ha sigut d'un total 57 alumnes i 11 professors del centre, a més a més, com hem dit anteriorment de dos components de l'equip directiu.

Dels alumnes 36 són de la disciplina de teatre, 7 de disciplina compartida (alumnes que realitzen més d'una disciplina), 8 de música, 3 d'arts plàstiques, i 3 d'audiovisuals.

Dels 11 professors, 3 són de teatre, 6 són de música i 2 d'arts plàstiques.

4.2 Instruments

Per poder fer un anàlisi respecte al tema que ens porta fer aquesta recerca s'han utilitzat diversos instruments: dos tipus de qüestionaris(veure annexos 6 i 7) pels professors i alumnes, 3 entrevistes diferents contestades per l'equip directiu del centre i l'expert en TIC(veure annexos 3, 4, i 5) i 1 graella d'observació. S'han realitzat un total de 24 observacions, a 10 grups (1 observació a 3 grups de teatre, 3 observacions a 4 grups de música, 3 observacions a 2 grups de plàstica, 3 observacions al grup d'audiovisuals) de les diferents activitats que realitzen a l'Ateneu de les Arts de Viladecans. (Veure annexos 9)

a 10 grups diferents. Si especifiquem, 1 observació a tres grups diferents de teatre, 3 observacions a 4 grups de música, 3 a dos grups d'arts plàstiques i 3 a l'únic grup d'audiovisuals.

4.3 Procediment

L'objectiu d'aquests instruments, una vegada els hem triangulat per fer un anàlisi posterior, és recollir les dades per poder extreure uns resultats que els analitzarem posteriorment. Per fer això amb anterioritat tots els instruments creats han sigut validats per experts. Així posteriorment poder passar-los als participants i donar valor a les seves respostes. Tot aquest procés ha estat fet durant els quatre mesos del curs escolar, de març a juny del 2016.

Per poder portar a terme aquests instruments, s'ha demanat consentiment informat a les persones implicades en aquest procés. (Veure annex 2)

4.4 Limitacions

Durant tot aquest procés s'han certes dificultats que no han facilitat l'anàlisi per obtenir uns resultats més exhaustius.

Per començar cal dir que el fet de realitzar una investigació transversal no ens dóna el control de les variables dins de l'estudi. Les dades són recollides una sola vegada, i com investigadors hem de considerar que en un altre moment, els resultats podrien ser diferents. Per tant s'ha valorat, en aquest cas les TIC a l'Ateneu de les Arts de Viladecans, en l'actualitat.

És important destacar que no s'ha pogut observar a tots els grups de teatre, dos en concret, per recomanació expressa de l'equip directiu, per motius externs a la investigació.

El fet que els professors d'audiovisuals no hagin contestat al qüestionari no ens facilita fer un anàlisi més exacte sobre el coneixement de les TIC que té el centre. Aquest té un total de 18 professors, els que no han contestat ha estat per falta de temps o per raons personals.

Els qüestionaris dels alumnes tampoc han sigut contestats per tots perquè la resta d'alumnes tenen entre 6 i 9 anys.

El fet que un grup d'alumnes participen en més d'una disciplina artística cal tenir –ho molt en compte perquè valoren les TIC amb el mateix barem a les dos disciplines.

5. RESULTATS I DISCUSSIÓ

A continuació es presenten els resultats en relació als objectius de la recerca.

Pel que fa a l'ús de les TIC en les diferents activitats artístiques que es fa a l'Ateneu de les Arts de Viladecans posem de manifest els següents resultats:

La direcció del centre pensa que el gran repte que tenen és integrar les TIC com a eines que fomentin la creativitat i l'experiència. Aquí hi tenim un camp molt extens de investigació i desenvolupament. Les TIC entraran de ple en l'educació artística quan siguin imprescindibles. Avui comencen a aparèixer tècniques com el *mapping* pels artistes visuals. Però el marge és enorme. I la tendència és a que les disciplines aniran 'necessitant-se' unes a les altres. La tecnologia és present a tots els àmbits de la vida. I en les arts cada dia són més importants. Encara que tot just estem comencen.

Les TIC a l'Ateneu s'utilitzen com a suport de l'aprenentatge, són una ajuda pels mestres, itentem incloure-les en el treball final dels alumnes.

Per part de coordinació creu que l'ús es molt necessari que s'utilitza per a diferents serveis.

"En cas del teatre la utilitzen molt per fer la recerca d'històries, d'autor, fan lectura de guió.... utilitzen la gravació"(coordinadora). A música és important per cerca de partitures, fer música sense algun instrument i tocar a sobre, també fa referència a la feina d'audiovisuals respecte a les activitats de tècnica de decorats visuals. Les TIC han d'estar dins de l'ensenyament de l'educació artística. Tot i que en altres disciplines no les utilitzen però pensa que seria interessant.

La valoració que fa el professorat respecte a l'ús que es fa de la tecnologia a l'Ateneu de les Arts de Viladecans és la següent; un 45 % pensa que és bona, un 18% pensa que és excel·lent i un 36 % creu que és suficient/insuficient. el tant per cent que pensa que és excel·lent, és un grup petit de professors. La majoria dels professors creuen necessari que s'utilitzin més els recursos tecnològics amb un 73% dels enquestats mentre que el 27 % creu que és innecessari. Tot i així es destacable l'opinió dels mestres d'arts plàstiques, els quals creuen que tenint formació podrien aplicar aquestes tecnologies a

la seva disciplina. L'opinió del professorat de música i teatre estan d'acord amb aquesta afirmació. Amb un 67 % d'acord amb una major utilització dels recursos tecnològics i un 33 % que creu que no és necessari. Això ens fa pensar en la motivació i interès per l'ús d'aquests materials als diferents espais.

Els alumnes, en canvi valoren l'ús de la tecnologia de diferent manera que els professors, amb un 37% com a excel·lent, un 25% pensa que està bé, 23% creu que és suficient i 16% que és insuficient. Cal destacar que la gran majoria dels alumnes de teatre són els que la valoren més positivament i de les disciplines que utilitzen les tecnologies, com posteriorment indicarem a través de les observacions són els que menys temps fan ús. Cal dir que aquests resultats són discordants respecte als dels professors.

També destaca els valors que fan referència a l'excel·lència del seu ús. Els professors i els alumnes tenen perspectives diferents.

Coincidint amb els professors als alumnes també els hi agradaria fer més ús de la tecnologia amb un tant per cent del 63% , una mica més baix que el percentatge del professorat

Analitzant les respostes sobre les activitats realitzades a l'Ateneu de les Arts de Viladecans amb ús de la tecnologia destaquem que les activitats que més realitzen per ordre de percentatge són activitats a partir de material projectat amb un 24%, la visualització de vídeos amb un 23 %, aquestes dues activitats són realitzades majoritàriament pels alumnes que fan teatre, i gravació amb un 18 %, el qual està més repartit entre els alumnes d'audiovisuals, música, i disciplina compartida.

Si tenim en compte el temps d'utilització del material TIC per valorar l'ús de les tecnologies destaquem, que els alumnes de audiovisuals són el que més utilitzen aquestes sent d'un total de dos hores, temps que dura cada sessió de la disciplina. Els alumnes de teatre utilitzen la tecnologia una mitja d'entre 10 i 15 minuts, els de música ho fan entre 20 i 30 minuts. Les sessions d'aquestes dues disciplines són 1 hora. Les arts plàstiques no han utilitzat en cap moment la tecnologia, dins de les seves dues hores que dura la seva sessió.

Seguint amb la valoració de l'ús de les TIC però centrant-nos en la valoració de les seves eines podem dir que per part de la direcció del centre ens diu que les eines tecnològiques que fan servir són L'ordinador, tauletes, projectors, allò que els mestres tenen al seu abast per millorar el producte final

En general, un 36% del professorat utilitza material analògic a les seves classes, mentre que el 27 % utilitza material digital i l'altre 27% utilitza per igual els dos tipus de materials. Els resultats ens indiquen que els que més utilitzen els materials digitals són els professors de música. Respecte als de teatre, tots tres han contestat que fan ús del material digital, tot i que els dies que es van realitzar observacions a l'aula, de les quals es fa un anàlisi posteriorment, un dels professors no en va fer ús.

Pensem que és degut al moment, o que la visió d'alumne i mestre respecte la seva utilització és diferent segons el significat que li donin a l'ús de la tecnologia.

El 5 % dels professors enquestats utilitzen gairebé sempre la tecnologia dins del centre, 27 % a vegades 9 % sempre i un 18% mai.

El tipus de material que utilitzen més a l'Ateneu de les Arts de Viladecans, amb la lectura d'un 61% de tots els alumnes enquestats manifesten que utilitzen material analògic, mentre que un 30% utilitza el digital i 9 % el dos per igual.

Els resultats de les enquestes han demostrat que els alumnes que fan més ús del material digital, són els d'audiovisuals amb un 100% i els de disciplina compartida amb un 71%, mentre que els alumnes de teatre són els que menys ús de les eines digitals fan. És significatiu, doncs, que aquests mateixos alumnes que fan tant poc d'ús de la tecnologia a l'Ateneu siguin els mateixos que la utilitzin més en altres entorns. Podem dir que no s'aprofita del tot el potencial dels alumnes respecte l'ús de les tecnologies per poder enriquir les sessions.

Ja que la majoria dels alumnes enquestats són de la disciplina artística del teatre, 36 dels 57 participants, creiem que seria convenient fomentar més l'ús de recursos digitals a l'aula, ja que sembla que els coneixen perquè els utilitzen en altres entorns.

Comparant amb els professors ens trobem en una contradicció. En relació aquesta qüestió ens podríem preguntar que és el que tant els alumnes com a professors entenen com a ús de les tecnologies.

Els professors respecte a l'ús que fan en altres entorns, el 55% fa molt ús, el 18% poc o bastant i 9% gens. Aquest últim equival a un mestre. En conclusió són més competents a nivell d'usuari. Els professors d'arts plàstiques tenen una visió molt semblant respecte a l'ús que en fan a l'Ateneu de les Arts de Viladecans, ja que la seva valoració respecte a l'ús de la tecnologia al centre és suficient/insuficient ja que la seva disciplina no dona gaire joc per utilitzar les tecnologies, segons el seu punt de vista.

Respecte als recursos materials tecnològics trobem que els que més coneixen i utilitzen el professorat són l'ordinador i el smatphone amb un 73%, i la tauleta digital amb un

64%. Alguns no coneixen alguns dels indicats com són el projector, (1) croma (4), taula mescles (2)

El que coneixem més i no utilitzen és el projector.

Comparant amb l'alumnat pensem que no tenen el mateix concepte del recursos ja que els professors no han fet cap referència a la pantalla. Tot i que coincideixen en el desconeixement del croma.

Entre els recursos tecnològics que més utilitzen i coneixen els alumnes, a l'Ateneu, (projector/canó, smartphone, croma, ordinador portàtil, tauleta/Ipad, taula de mescles, pantalla) són l'ordinador amb un 46%, el projector amb un 40% i el smartphone 32%

Hi ha un tant per cent important de l'alumnat en general, que no coneixen alguns recursos com per exemple, el croma, potser perquè és una eina molt concreta dins del món audiovisual i tothom coneix la tauleta i el smartphone però no els utilitzen a la seva disciplina. La gran majoria dels enquestats no han fet cap referència a altres recursos que puguin conèixer.

Excepte els alumnes d'audiovisuals que han proposat la gravadora, càmera de vídeo i fotografia, i com a recursos més digitals, software per creació de vídeos, i recursos tecnològics de google, ningú a fet cap referència a altres materials que pugui conèixer.

Per valorar les eines TIC, també ens ha interessat saber què és allò que senten tant professors com alumnes davant d'aquests recursos. Tots dos grups coincideixen en els sentiments que els provoca, destacant així, l'entusiasme i la motivació com a primer i segon respectivament, tot i que cal tenir en compte que hi ha un tercer grup també destacat entre les diferents propostes (angoixa, motivació, inseguretat, desconeixement, entusiasme, por). En aquest grup tant professors com alumnes es posen d'acord, senten desconeixement davant d'aquestes eines.

Hem tingut en compte per part del professorat quins canals de comunicació utilitzen entre ells. Tots utilitzen l'smartphone, És el recurs que tothom controla més tant professionalment com personalment.

Per últim, tenint en compte les observacions per analitzar les eines TIC, destaquem la utilització dels ordinadors portàtils, tauleta digital, taula de mescles, pantalla i projector, en general en totes les disciplines.

Seguint valorant l'ús de les TIC però centrant-nos en les metodologies portades a terme amb el material hem de tenir en compte l'opinió del director, que ens diu que com a centre No tenen establertes unes metodologies fixes. Ells fan servir les tic per reforçar el procés d'aprenentatge de les diferents disciplines artístiques, ja que els professors, són

experts en la seva matèria però no en les TIC. intenten reforçar la dinàmica de certes activitats amb diferents recursos TIC. Per ells en aquest moment les eines TIC són un complement del treball que es fa a les classes. Si és cert que al tenir un curs d'audiovisuals, no se si es pot parlar de metodologia específica però si segueixen un mètode concret de treball, a partir de la practica dels alumnes in situ, a la vegada que els professors els hi donen les consignes i recursos per poder portar a terme un treball concret. Fan ús també de tutorials.

Les activitats que més utilitzen amb l'ús de les TIC coincideixen amb l'opinió dels alumnes, sent així, veure vídeos amb un 51% per part del alumnat i un 64% per part del professorat, les activitats a partir de materials projectat amb un 42% per part de l'alumnat i un 45% per part del professorat, i gravar amb un 37% per part dels alumnes i un 55% per part dels professors. Són activitats passives en relació a l'aprenentatge actiu.

Analitzant les observacions si tenim en compte les activitats com a metodologia cal que parlem del teatre com a disciplina que ha realitzat activitats de forma més passiva. En el primer grup van fer ús de la taula de mescles i l'ordinador portàtil perquè havien d'assajar el paper de tècnic de so a l'obra. A l'altre grup d'adolescents van fer ús del smartphone per assajar l'obra de teatre amb els efectes sonors. L'últim grup, amb alumnes adults no van fer cap activitat amb l'ús de les TIC.

Tres grups quatre de musica han utilitzat material tecnològic de forma més habitual, tot i que tots quatre en algun moment de les sessions han fet ús del material. El grup que més ha utilitzat aquest tipus de recursos ha reproduït una base instrumental com acompanyament d'un instrument solista, ha gravat la interpretació d'una peça musical per poder-se auto corregir i ha visualitzat tutorials per poder aprendre la posicions de dits per tocar la guitarra, dos grups només han visualitzat vídeos relacionats amb les obres que han d'interpretar i l'altre grup ha escoltat la melodia per poder-la tocar amb els instruments.

De la disciplina d'audiovisuals només hi ha un grup, el qual ha sigut observat al llarg de l'últim trimestre en 3 ocasions. Audiovisuals. Les activitats que realitzaven; la gravació d'un curtmetratge de creació pròpia i posterior muntatge del vídeo, muntatge de vídeos per l'escenografia de les obres de teatre, i el cartell publicitari del curtmetratge, així com el making off d'aquest. El material utilitzat per aquestes activitats va ser, els ordinadors portàtils, gravadora, càmera, i materials de so com els micròfons.

Els grups d'arts plàstiques no van fer cap activitat amb recursos TIC.

Com diu (Barberà, 2004) la introducció de la tecnologia educativa i l'aplicació dels nous mitjans de comunicació en la pràctica docent és fonamental i respon a l'extraordinari desenvolupament que en els últims anys s'ha produït en aquest camp. Aquestes noves tecnologies formen part d' avui dia, de l'entorn de socialització dels nois i adolescents, de manera que l'escola no hauria d'estar exempta de la seva incorporació en el pla d'estudis. En aquest sentit, l'ús d'Internet i les "noves tecnologies" de la informació i comunicació i la digitalització creixent de la informació generen noves expectatives educatives. Per tant si els alumnes i professors utilitzen les tecnologies més en altres entorns haurien d'intentar fer-ho d'una manera semblant o igual en l'entorn d'aprenentatge més formal, formant de manera intrínseca en l'aprenentatge d'altres àrees, com són les disciplines artístiques. I així aconseguir una millor formació en aquest àmbit i també poder millorar el nivell de competència digital, i com a conseqüència deixar de banda el sentiment de desconeixement sobre la tecnologia, encara que aquesta també provoca motivació i entusiasme, dos característiques que es contradiuen amb el fet de fer una utilització d'aquest tipus de tecnologia, com hem dit anteriorment, molt bàsica.

En relació als beneficis de l'ús de les TIC en les diferents activitats artístiques:

El director del centre respecte a l'aprenentatge diu que l'ús de les TIC pot ser un veritable laboratori per desenvolupar projectes virtuals que desenvolupin la potencialitat creativa, i que d'altre manera serien impossibles. Des del punt logístic i/o econòmic ens aporta la possibilitat de projectar idees creatives sense cost, o a un cost logístic i/o econòmic molt limitat. L'ús de les TIC ens connecten i avui la possibilitat de tenir una Máster Class per via conferència, és a dir, tenir en el aula un dia a un artista des de l'altre banda del món és possible. Això és una gran oportunitat. Així, les TIC, a banda de les possibilitats tècniques respecte a programari i altres, fonamentalment ens aporta el ser conscients del valor de la comunicació.

Si observem i analitzem aquest objectiu a partir dels qüestionaris dels professors i dels alumnes amb la pregunta si la tecnologia facilita la comprensió i l'aprenentatge de les disciplines artístiques de l'Ateneu trobem els següents resultats.

Segons el director del centre, utilitzar les TIC els hi dona més riquesa, si comparem amb altres centres d'ensenyament artístic. Així poden realitzar un treball més global i transversal per poder fer una xarxa entre totes les disciplines artístiques .

Com a beneficis de l'ús de les TIC en general, segons el doctor M.A Prats com expert en TIC creu que és el fet de poder, expressar, comunicar i compartir el treball que es realitzi o es pugui fer mitjançant les noves tecnologies.

En comú, destriant la informació de tots els instruments, destaquem un benefici clau, com és el de poder fomentar la creativitat mitjançant la comunicació i l'expressió i compartir-lo amb la comunitat.

Tenint en compte l'opinió del professorat i de l'alumnat segons la lectura i anàlisi dels qüestionaris podem observar diversitat d'opinions. Aproximadament la meitat dels enquestats han obviat aquesta pregunta, la qual cosa fa pensar en la possibilitat d'una manca de coneixement relacionat amb el tema de les TIC, o que no troben interessant l'ús de les TIC com a benefici de quelcom aprenentatge. Però aquesta darrera raó es contradueix amb el sentiment que provoca l'utilització de les TIC perquè 8 professors i 42 alumnes del centre manifesten un alt grau de motivació i entusiasme davant les eines tecnològiques.

L'altre meitat, sis professors i 24 alumnes han manifestat que l'ús de les noves tecnologies, pot ser beneficiós en la millora del seu treball.

Destaquem com a beneficis la facilitat per avançar en la interpretació teatral, en la millora de la interpretació musical. (2 professors de música) Mitjançant l'auto observació, les noves tecnologies beneficien a la millora de la posició corporal, descobrint errades per poder -les modificar i millorar (1 professors de teatre) Un altre benefici, és el fet de poder recordar mitjançant la visualització d'un vídeo la improvisació i creació d'una coreografia, o d'una escena teatral, o d'una peça musical. Permet diferents formes d'expressió.(1 professor de teatre)

L'ús de les TIC també beneficia en la mostra de creativitat de les diferents disciplines a altres alumnes i professors. Permet estar més connectat i donar més repercussió a les activitats que es porten a terme a l'Ateneu de les Arts. (director del centre)

Si ho valorem com a recurs didàctic amb els infants, poden arribar a ser conscients del valor que té el seu treball individual i grupal, la qual cosa permet afavorir la comunicació entre ells, ja que es poden ajudar mútuament per millorar el treball final en equip. Els permet veure les diferents actituds enfront un treball. (a partir de les respostes de l'expert)

Com a centre que té diversitat d'alumnat per les característiques d'aquest espai d'aprenentatge artístic creiem important destacar que el 63% del professors creu que la

utilització de les TIC beneficia per poder atendre a aquesta diversitat, mentre que el 27% creu que no té res a veure.

En quant a les propostes d'utilització de les TIC en les diferents activitats artístiques destaquem l'opinió de l'equip directiu de l'Ateneu de les Arts, la de l'expert i propostes de professors i alumns.

Per part de l'equip directiu no fan cap proposta concreta sinó que podem observar un interès en multiplicar les opcions d'obrir les aules altres convidats on desenvolupem l'activitat artística, per tenir nous *inputs*, noves impressions, in situ, i en temps de present. També pensen que les TIC permeten multiplicar els projectes, tenir la possibilitat de tenir-los en obert de connectar-los amb diferents artistes, i diferents disciplines. Això projecta la idea de tenir una ment oberta, de convertir la creativitat en un viatge permanent a la trobada d'allò que no surt del no res sinó del contacte amb els altres. Així, totes les estratègies i propostes d'ús amb les TIC han de tenir l'objectiu de la connectivitat, entre persones, entre artistes, entre continguts, entre interessos, entre emocions, entre moviments, entre sentiments. Les TIC han de desenvolupar-se com un llaç que apropi continguts, i sumi experiències.

Des d'aquest equip, per part de la coordinació i com a també, professora de l'Ateneu, es fa la demanada com a proposta d'ús de les TIC, la formació al professorat.

Respecte a l'ús de les propostes, el Dr. M.A. Prats ens aporta que dins del coneixement hi ha propostes on podem reforçar coneixements apresos, totes aquelles que ens permetin documentar-nos a partir d'autors, o d'obres, totes aquelles que ens permetin expressar o comunicar i aquelles que ens permetin observar la part més artística i així, reforçar i crear i compartir. Específicament parlariem d'Apps per Android i MIos que repassar continguts més curriculars, altres que permeten desenvolupar la part més creativa i artística, Apps de consulta, d'observació per accedir al coneixement.

Ens explica també que ens han de servir com element més del propi projecte, de manera més intrínseca, de manera natura, de forma invisible, utilitzant els materials i recursos que tenim a l'abast, que no fos res excepcional, de forma quotidiana, transparent. Ha de tenir relació amb la forma d'expressar el projecte utilitzant tota la potencialitat de la tecnologia, com si fos un pinzell.

I com a propostes concretes,, segons el Dr M.A Prats és necessari donar espai perquè els alumnes tinguin un espai de creació, també poder crear de manera coral. És necessari treballar amb la per més individual i col·lectiva. Cal utilitzar estratègies metodològiques

a través del treball per projectes per aconseguir un aprenentatge globalitzat, o aprenentatge inductiu. Fins ara l'aprenentatge ha estat molt segmentat, seria idoni aconseguir un aprenentatge que fos la columna vertebral de totes les disciplines.

Respecte al professorat i a l'alumnat és una dada interessant d'analitzar, el fet que només tres professors dels 11 enquestats hagin fet propostes d'utilització de les TIC en les diferents activitats artístiques.. Fent la lectura individual del qüestionari dels tres professors que han fet propostes, observem que dos d'ells, un de música i l'altre d'audiovisuals, són els que utilitzen amb més freqüència les noves tecnologies en el seu treball. Una professora de plàstica, fa propostes que a ella li agradaria portar a terme amb els seus alumnes.

Com a propostes d'utilització de les TIC a l'Ateneu trobem entre altres, realitzar masterclass a través d'aplicacions de comunicació, conèixer aplicacions a partir de les quals es pugui escriure i crear partitures, melodies, ritmes, per poder posteriorment, reproduir-les.(1 professor de música)

Cal tenir en compte la demanda de recursos materials, com a proposta per poder fer ús de les noves tecnologies, per part d'un altre professor de teatre.. En aquest cas, sobretot per tenir accés directe a la informació demanada pels alumnes o com a suport a les explicacions del professorat. A partir d'aquest material podrien crear recursos per ensenyar la matèria.

Analitzant les propostes d'ús dels professors de l'Ateneu, observem que són poc interactives per fer un ús més ric de les noves tecnologies, per tant creiem que és important fer referència a quins són els punts febles o dificultats que tenen per portar a terme les diferents propostes més tecnològiques. Destaca que l'aula d'arts plàstiques no disposa de cap recurs material tecnològic, i que les propostes portades a terme pels alumnes són totes analògiques per manca de formació i recursos(observacions). Tot i que una de les professores d'arts plàstiques manifesta en el qüestionari el seu interès per poder començar a portar a terme alguna activitat tecnològica en el moment que disposi dels recursos. La resta de professorat (música) no creu que hi hagin punts febles, per tant observant les no respostes creiem que pot ser per la satisfacció del les tecnologies del centre o per la falta d'informació i interès pel tema.

Segons Zega de Krutli i Moreno (2007), es fa necessari establir propostes que impliquin oferir oportunitats d'interacció i desenvolupament transversal entre les comunitats de docents i d'estudiants per conformar xarxes d'equips que treballin col·laborativament a través de l'ús de les TIC i Castells (2007), ens explica que les TIC

han de considerar-se, des del punt de vista didàctic, mitjans i recursos, és a dir, eines, material instrumental al servei dels processos d'ensenyament i aprenentatge. En conseqüència, com a docents, hem de buscar un model didàctic-pedagògic capaç d'integrar les potencialitats tecnològiques de les eines per tal de millorar el procés d'ensenyament i aprenentatge

Aquest fet a l'Ateneu de les Arts no està gaire desenvolupat ja que com ens indiquen els resultats de l'anàlisi sobre l'ús de les TIC en el centre, les utilitzen de manera passiva si ho relacionem amb el tipus d'activitats que fan i utilitzen el material de forma bàsica per fer la majoria d'activitats que hem observat de les diferents disciplines. En general és un centre que necessita formació per fer un ús més productiu de les tecnologies

6. CONCLUSIONS

Respecte a l'objectiu del l'ús de les TIC en les diferents activitats artístiques que es fa a l'Ateneu de les Arts de Viladecans s'ha observat un ús notable, sobretot per part dels grups de música i audiovisuals com s'ha pogut demostrar en les observacions realitzades (veure annex 9), tot i que les activitats no són gaire interactives, per tant no treuen el profit suficient per millorar la metodologia i l'aprenentatge de les diferents disciplines artístiques de forma més dinàmica.

En relació als beneficis de l'ús en les diferents activitats. La majoria del participants creuen que creuen que la utilització de les TIC poden enriquir l'aprenentatge i l'ensenyament d'activitats. Es posa de manifest que l'ús que fan d'ella passi en un cert grau desapercebut, potser com hem podrien donar valor a la seva utilització de manera més dinàmica

Per finalitzar respecte al fet d'identificar propostes d'utilització de la tecnologia trobem cert interès per portar a terme noves idees i utilitzar-les de forma activa però el sentiment de desconeixement sobre la tecnologia i tot el que l'envolta dificulta el fet de realitzar-les durant les classes de les diferents activitats artístiques i així introduir les TIC de forma natural en el procés d'aprenentatge. Tot i que també destaquem que els sentiments de motivació i entusiasme poden facilitar la introducció de noves propostes tecnològiques directament relacionades amb les disciplines artístiques, provocant així

un aprenentatge més actiu i una manera d'ensenyar diferents amb recursos que dinamitzin les classes.

Es per això que a continuació fem una proposta del disseny d'activitats i recursos tecnològics per realitzar i utilitzar en les diferents disciplines artístiques de l'Ateneu de les Arts de Viladecans.

8. PROPOSTA D'ACTIVITATS I RECURSOS TECNOLÒGICS.

Aquesta proposta ha estat validada per el director de l'Ateneu de les Arts de Viladecans

MÚSICA			
RECURS	LOGO	URL	SISTEMA OPERATIU
Soundtrap		https://www.soundtrap.com/	Chrome OS
Sonic loops		https://play.google.com/store/apps/details?id=com.appinventor.ai_metaphonic.Sonicloopslt	Android
FINALITAT			
<ul style="list-style-type: none"> • Potenciar la creativitat musical. • Aplicar els conceptes treballats respecte a ritme, melodia, fraseig i estils de música, dinàmiques musicals i harmonia. 			
ACTIVITATS			
<ul style="list-style-type: none"> • Creació de loops (obstinats rítmics i melòdics a partir dels recursos que té l'aplicació i propis a partir del teclat virtual amb diferents instruments. • Fer variacions sobre les demos que presenta l' APP. • Creació de composicions musicals de diferents estils (jazz, rock, pop,...). • Creació de músiques que defineixin diferents estats d'ànim. • Donem als alumnes tres vinyetes perquè a partir d'aquestes inventin una història a la qual posteriorment li hauran de posar una BSO. • Creació d'una base instrumental per acompanyar a les seves interpretacions instrumentals amb els seus propis instruments. • Concurs de composició. 			

Figura 1: Proposta d' activitats i recursos per a música a l'Ateneu de les Art

MÚSICA			
RECURS	LOGO	URL	SISTEMA OPERATIU
Robotic Guitars		https://play.google.com/store/apps/details?id=com.pedrocorp.android.guitar&hl=es	Android
My drums		http://www.androidfreeware.net/download-my-drums.html	Android
Electrum drum		https://play.google.com/store/apps/details?id=electrum2.drums&hl=es	Android
Xpiano		https://play.google.com/store/apps/details?id=com.cyandroid.piano&hl=es	Android
FINALITAT			
<ul style="list-style-type: none"> • Conèixer diferents instruments. • Facilitar a l'alumnat que no té tècnica per tocar un instrument, el poder fer-ho fàcilment. 			
ACTIVITATS			
<ul style="list-style-type: none"> • Creació d'un grup instrumental a partir d'aquests instruments virtuals, si els alumnes prèviament ja tenen coneixement d'aquests instruments. • Iniciació a l'aprenentatge d'instruments com la guitarra i el piano. 			

Figura 2: Proposta d' activitats i recursos per a música a l'Ateneu de les Arts.

VISUAL I PLÀSTICA			
RECURS	LOGO	URL	SISTEMA OPERATIU
Sketch lover		https://play.google.com/store/search?q=Sketch+Lover&c=apps	Android
FINALITAT			
<ul style="list-style-type: none"> • Aplicació per crear obres artístiques. 			
ACTIVITATS			
<ul style="list-style-type: none"> • Fer dibuixos amb la possibilitat d'utilitzar diferents traçats. • Crear fons de pantalles. • Fer obres d'art col·laboratives. 			

Figura 3: Proposta d' activitats i recursos per a visual i plàstica a l'Ateneu de les Arts.

VISUAL I PLÀSTICA			
RECURS	LOGO	URL	SISTEMA OPERATIU
Picsart		https://play.google.com/store/apps/details?id=com.picsart.studio&hl=es	Android Windows IOS Chrome OS
FINALITAT			
<ul style="list-style-type: none"> • Potenciar la creativitat a partir d' edició d' imatges. 			
ACTIVITATS			
<ul style="list-style-type: none"> • A partir d'una imatge fer diferents composicions i variacions d'aquesta per expressar diferents sentiments amb la mateixa imatge . • Creació de collage. • Dibuixar i pintar 			

Figura 4: Proposta d' activitats i recursos per a visual i plàstica a l'Ateneu de les Arts.

VISUAL I PLÀSTICA			
RECURS	LOGO	URL	SISTEMA OPERATIU
Art academy		https://play.google.com/store/apps/details?id=com.merddroid.artyfarty	Android
FINALITAT			
<ul style="list-style-type: none"> • És una aplicació gratuïta per Android d'interès per a professors i estudiants d'història de l'art. Art Academy és un catàleg de més de 4000 pintures. Cada pintura està lligada a certa informació bàsica sobre l'artista que el va crear. També proporciona enllaços al museu en el qual cada obra d'art es pot trobar. A través d'aquests enllaços es pot aprendre més sobre el museu, l'artista, i la pintura. 			
ACTIVITATS			
<ul style="list-style-type: none"> • Enviar les imatges a un servei d'emmagatzematge en línia com Dropbox o Evernote per poder crear el teu llibre d'art i crear i compartir coneixement. • Anàlisis d' obres d'art. 			

Figura 5: Proposta d' activitats i recursos per a visual i plàstica a l'Ateneu de les Arts.

VISUAL I PLÀSTICA			
RECURS	LOGO	URL	SISTEMA OPERATIU
Digital painting tutorials		https://play.google.com/store/apps/details?id=com.digitalpainting.ytech	Android
FINALITAT			
<ul style="list-style-type: none"> • Donar suport als conceptes treballats a classe. • Donar a conèixer una aplicació d'autoaprenentatge. 			
ACTIVITATS			
<ul style="list-style-type: none"> • Treballar la teoria -color: com barrejar colors de vista prèvia i com funcionen • Creació d'una atmosfera i comprovar que tots els colors en la imatge depèn dels altres. • Treball de perspectiva • Treball de Llum i el material: superfícies diferents brillen en formes molt diferents i també les fonts de llum interactuen molt diferent. 			

Figura 6: Proposta d' activitats i recursos per a visual i plàstica a l'Ateneu de les Arts.

AUDIOVISUALS			
RECURS	LOGO	URL	SISTEMA OPERATIU
Weevideo		https://www.wevideo.com	Chrome OS
FINALITAT			
<ul style="list-style-type: none"> • Crear vídeos promocionals de les activitats que es realitzen a l'Ateneu de les Arts de Viladecans. • Potenciar el treball col·laboratiu. 			
ACTIVITATS			
<ul style="list-style-type: none"> • Muntatge de videos per promocionar les obres de teatre o diferents activitats que es facin a l'Ateneu. 			

Figura 7: Proposta d' activitats i recursos per a visual i plàstica a l'Ateneu de les Arts.

AUDIOVISUALS			
RECURS	LOGO	URL	SISTEMA OPERATIU
MAPPING (VPT Video Projection Tools)		http://vpt.software.informer.com/versions/	IOS
FINALITAT			
<ul style="list-style-type: none"> • Impulsar per a la formació i la promoció d'agents innovadors en el camp de la creació visual mitjançant les noves tecnologies. • Donar a conèixer la realitat augmentada. • Mostrar aquest recurs com a un exemple de transversalitat disciplinària i cooperativa. 			
ACTIVITATS			
<ul style="list-style-type: none"> • Disseny del decorat d'una obra de teatre. • Reforçar el coneixement dels monuments i llocs d'interès del poble a partir <ul style="list-style-type: none"> ◦ Disseny d' un espectacle de llum i música al carrer. • Fer una representació d'algun element paisatgístic, ja sigui real o imaginari. <ul style="list-style-type: none"> ◦ Aquesta activitat es pot relacionar transversalment també amb arts plàstiques amb una activitat prèvia a partir de l'estudi del paisatge de diferents pintors per posteriorment, reflexionar sobre la percepció audiovisual en relació amb la nostra experiència. 			

Figura 8: Proposta d' activitats i recursos per a visual i plàstica a l'Ateneu de les Arts.

TEATRE			
RECURS	LOGO	URL	SISTEMA OPERATIU
Booktrack		https://booktrack.com/content/	IOS Chrome Os Windows
FINALITAT			
<ul style="list-style-type: none"> • Preparar el text que posteriorment s'interpretarà. 			
ACTIVITATS			
<ul style="list-style-type: none"> • Es pot afegir música al text escrit de tal manera que pot ajudar a l' alumne o lector a posar-se en situació. • Els textos es poden compartir . • Una bona eina d'estudi per preparar la interpretació del text. • Un cop repartit el text, que cada alumne, a partir del suport musical, pugui donar el seu parer de la interpretació del paper. 			

Figura 9: Proposta d' activitats i recursos per a visual i plàstica a l'Ateneu de les Arts

La utilització de les tecnologies en el teatre pot donar com a resultat la fusió de recursos i poder treballar de manera transversal.

Així podem aconseguir una coordinació entre totes les disciplines, composicions acompanyades de recursos tecnològics i digitals, i exposicions d'arts acompanyades per una composició digital.

Exemple: Espectacle dels comedians a la basílica de Sant Feliu de Girona en Temps de Flors, 2016.

O altres espectacles dins dels seu repertori que es pot visualitzar a la seva web.

9. REFERÈNCIES

- Abad Gómez, R. (2009). Nuevas tecnologías y contenidos didácticos para la Educación Artística. Blog y pág. Web como recurso didáctico. Integración de las TIC's en educación artística. (Tesina, Universidad Complutense de Madrid). Recuperat de <http://www.scribd.com/doc/17109823/Nuevatecnologias-y-contenidos-para-Educacion-Artistica-Blogs-como-recursosdidacticos>
- Abad Tejerina, M. J. (2002). Aplicaciones didácticas de la educación plástico-visual en el marco de la educación no formal. (Tesis Doctoral, Universidad Complutense de Madrid). Recuperat de <http://eprints.ucm.es/tesis/bba/ucmt26361.pdf>
- Abad Tejerina, M. J. (2001). Educación Artística en el ámbito de la educación no formal. Revista Arte, Individuo y Sociedad, (1), 421-426. Recuperado de <http://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=2142741>
- Arriaga, I. (s/f), “Las artes en la trama de la cultura. Fundamentos para renovar la educación artística”, *Revista do Laboratório de Artes Visuais*, N.º 1.
- Barberá, E. (2004), “Introducción”. En *Enseñar con aulas virtuales*. Madrid. Antonio Machado Libros.
- Burbules N. C. y T. A. Callister (2001), *Educación: riesgos y promesas de las nuevas tecnologías de la información*. Madrid. Granica.
- Castells, M. (2007), “La era de la información: economía, sociedad y cultura”. *La sociedad red*. Volumen I, Madrid. Alianza.
- Capasso V. Jean Jean M. (2013)“Las TIC en las propuestas de educación artística. Una reflexión desde la cultural visual contemporánea. Una reflexión desde la Cultura

Visual Contemporánea” Question.Vol. 1, N.º 38, recuperat de <http://perio.unlp.edu.ar/ojs/index.php/question/article/view/1817/1593>

- Eisner, E (2004). El arte I la creación de la mente: El papel de las artes visuales en la transformación de la conciencia. Barcelona. Paidós Iberica.

- Fernández Troiano, G. (2011). Plástica en la escuela con tecnología digital: una forma de cultura. Revista Iberoamericana de Educación, 4(56). Recuperat de <http://www.rieoei.org/deloslectores/4543Fdez.pdf>

- Hernandez, F. (2007), *Espigador@s de la cultura visual. Otra narrativa para la educación de las artes visuales*. Barcelona: Octaedro.

- Llorente, M. A. Análisis crítico de la LOMCE-WERT. Recuperat de <http://www.slideshare.net>

- Ramos S. (2015) Los Equipamientos culturales de la creatividad que viene. Màster Investigación derecho de la cultura.

- Robin, S (2011). La Pedagogía Tecnica. Catedra Teoria de la educación.

- Agencia Ejecutiva en el Ambito Educativo Audiovisual y Cultural. *Educación Artística y cultural en el contexto escolar de Europa* (en línea). Comisión Europea. 2010 (data de consulta: 30 de març de 2016). Disponible http://eacea.ec.europa.eu/Education/eurydice/documents/thematic_reports/113ES.pdf

- Educación artística para una educación del siglo XXI, (s.f.). Recuperat el 2 d'abril de 2016, de <http://www.educacontic.es/blog/educacion-artistica-para-una-educacion-del-siglo-xxi>

- *Espectacle de gran format construït a través d'un taller que fusiona 30 artistes de la companyia Comediants amb 45 artistes procedents de Burjassot i València*. (s.f.). Recuperat el 18 de maig de 2016, de <http://comediants.com/?p=896>

- *Internet de las cosas: así será la vida cotidiana en el futuro*. (s.f.). Recuperat el 23 de març de 2016, de <http://www.infobae.com/2015/01/10/1620107-internet-las-cosas-asi-sera-la-vida-cotidiana-el-futuro>

- *Las TIC en plàstica*. (s.f.). Recuperat el 31 de març de 2016, de <http://blog.educastur.es/luciaag/>

- SANCHEZ, Daniel. Las escuelas se olvidan de la creatividad de los alumnos. El diario.es (en línea). 29 de noviembre de 2015. (2 d'abril de 2016). Disponible en:

http://www.eldiario.es/sociedad/Fomentar-creatividad-resolver-problemas-manana_0_454254836.html

- *Apredizaje colaborativo mediado por el uso de las TIC.* (s.f.). Recuperat el 30 de març de 2016, de www.pent.org.ar/centro-de-recursos/proyecto-intervencion-pedagogica-mejoramiento-un-proyecto-marcha-nuevas-formas-tr